

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 35/2015-34

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 26. marca 2015 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej a zo sudcov Sergeja Kohuta a Ladislava Orosza (sudca spravodajca) v konaní o sťažnosti [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného JUDr. Patrik Holinga s. r. o., Hlavná 25, Košice, konajúca prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Patrika Holingu, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 220/1993, za účasti Okresného súdu Košice II, takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDACTED] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 220/1993 p o r u š e n é b o l o .

2. [REDACTED] priznáva finančné zadosťučinenie v sume 11 000 € (slovom jedenásťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

3. Okresný súd Košice II je povinný uhradiť [REDACTED] trovy konania v sume 518,76 € (slovom päťstoosemnaásť eur a sedemdesiatšesť centov) na účet JUDr. Patrik Holinga s. r. o., Hlavná 25, Košice, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Vo zvyšnej časti sťažnosti nevyhovuje.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 6. novembra 2014 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), zastúpeného JUDr. Patrik Holinga s. r. o., Hlavná 25, Košice, konajúca prostredníctvom advokáta a konateľa JUDr. Patrika Holingu, ktorou namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) postupom Okresného súdu Košice II (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 220/1993 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti, ako i z vyžiadaného spisu okresného súdu sp. zn. 18 C 220/1993 ústavný súd zistil, že sťažovateľ v procesnom postavení odporcu v 1. rade je účastníkom napadnutého konania o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Návrh na začatie konania bol okresnému súdu doručený 24. februára 1992.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza, že «má za to, že samo o sebe 22-ročné trvanie konania je celkom jednoznačne neprimerané a neospravedlniteľné (rovnako tak Ústavný súd SR konštatoval aj v náleze IV. ÚS 116/2012-37 zo dňa 31. mája 2012). Predmet sporu - vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnosti, nie je podľa názoru sťažovateľa taký zložitý, aby ho nebolo možné za tak dlhý čas rozhodnúť. Vo veci sa vykonalo rozsiahle dokazovanie, vrátane znaleckého, v ktorom bol vyvrátený názor navrhovateľky o reálnom rozdelení nehnuteľnosti, pretože tak ako uviedol znalec: „nehnuteľnosť nie je torta, z ktorej sa dá krájať“ a ustálil, že reálne rozdelenie nehnuteľnosti technicky nie je možné. Súd aj napriek týmto záverom znalca nevedel vec počas súdneho konania vyhodnotiť. Rovnako nevedel vyhodnotiť konanie navrhovateľky a jej právnej zástupkyne, ktoré počas 22 rokov súdneho sporu nemenili svoju právnu argumentáciu a trvali na reálnom rozdelení nehnuteľnosti. Ukončenie tohto konania má pre sťažovateľa veľký význam, pretože sa s konečnou platnosťou rozhodne, kto a o veľkosti akého spoluvlastníckeho podielu je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom dotknutej nehnuteľnosti. Je to dôležité najmä z hľadiska miery, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich z inštitútu podielového spoluvlastníctva k spoločnej veci. Sťažovateľ nedal svojim správaním dôvod na prieťahy v konaní. Súdných pojednávaní sa pravidelne zúčastňoval, na výzvy súdu reagoval, vo veci podával vyjadrenia a návrhy.

Sťažovateľ má v nadväznosti na vyššie uvedené za to, že niet iného súdu ako Ústavného súdu SR, ktorý by chránil jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, a preto žiada o prejednanie jeho sťažnosti, pretože porušenie jeho základného práva ku dňu podaniu sťažnosti trvá.».

Sťažovateľ žiada priznanie primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € s odôvodnením, že „počas tohto niekoľko rokov trvajúceho súdneho sporu je jeho právna istota v otázke spoluvlastníctva k dotknutej nehnuteľnosti oslabená. Vo veci je potrebné vydať konečné rozhodnutie, ktoré určí kto a o veľkosti akého spoluvlastníckeho podielu je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom dotknutej nehnuteľnosti. Je to dôležité najmä z hľadiska miery, akou sa spoluvlastníci podieľajú na právach a povinnostiach vyplývajúcich

z inštitútu podielového spoluvlastníctva k spoločnej veci, pretože 22 rokov súdneho sporu sa podpísalo i na rodinných vzťahoch sťažovateľa, kde sa so svojou sestrou - navrhovateľkou nevedia dohodnúť na užívaní, znášaní nákladov na údržbu a opravu nehnuteľnosti.“

Na základe skutočností uvedených v sťažnosti sa sťažovateľ domáha, aby ústavný súd nálezom takto rozhodol:

„1. Základné právo [REDAKOVANÉ]... na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky postupom Okresného súdu Košice II v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 220/1993 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Košice II v konaní pod sp. zn. 18 C 220/1993 vo veci konať.

3. [REDAKOVANÉ]... priznáva finančné zadostučinenie v sume 20 000 € (slovom dvadsaťtisíc eur), ktoré mu je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ]... priznáva úhradu trov konania v sume 907,63 €, ktoré je Okresný súd Košice II povinný zaplatiť na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Patrika HOLINGA s. r. o... do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

Ešte pred predbežným prerokovaním sa po predchádzajúcej výzve ústavného súdu k sťažnosti vyjadril predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 776/2014 z 3. decembra 2014, v ktorom okrem iného uviedol prehľad úkonov vykonaných v napadnutom konaní, takto:

„- návrh na zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva bol podaný na bývalom Mestskom súde v Košiciach. V podanom návrhu sa konštatuje, že žalovaní v 5. až 7. rade sú na neznámom mieste bez bližšieho zdôvodnenia, prečo je žalobkyňa takéhoto názoru. Súdny poplatok bol zaplatený až na základe výzvy súdu dňa 22. 1. 1993.

- dňa 8. 4. 1993 bol určený termín pojednávania na deň 27. 4. 1993 a uznesením z uvedeného dňa bolo žalovaným, ktorých pobyt nebol v žalobe označený, ustanovený opatrovník pre vytýčené pojednávanie. Pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito s tým, že žalobkyni bola uznesením uložená povinnosť v lehote 14 dní písomne

oznámiť súdu a pripojiť dôkazy, že žalovaní v 5. až 7. rade sa nachádzajú na neznámom mieste.

- keďže v stanovenej lehote svoju povinnosť nesplnila, bola na jej splnenie vyzvaná, urgenciami v dňoch 25. 10. 2003, 10. 5. 1994 a 30. 11. 1994. Na žiadnu z týchto výziev nereagovala. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť bola rovnaká výzva zaslaná jej právnej zástupkyňi dňa 17. 1. 1995, ktorá prípisom zo dňa 24. 2. 1995 súdu oznámila, že sa obrátila na príslušný obvodný úrad v Košiciach za účelom zistenia žiadanej informácie. Po jej obdržaní ju súdu obratom doručí.

- dňa 10. 3. 1995 právna zástupkyňa žalobkyne oznámila, že žiadany úrad jej adresy vyššie uvedených žalovaných neoznámil, nakoľko neudala ich dátumy narodenia, pretože týmito údajmi nedisponuje.

- dňa 3. 7. 1995 bola právna zástupkyňa žalobkyne opätovne vyzvaná na predloženie dôkazu, že žalovaní, o ktorých to v žalobe tvrdila, sú na neznámom mieste, pretože z jej strany predložený dôkaz (konštatovanie príslušného miestneho úradu) takúto skutočnosť neosvedčuje. Na uvedenú výzvu žiadnym spôsobom nereagovala.

- rovnaká výzva bola zasielaná dňa 28. 1. 1997, opäť bez akejkoľvek odozvy. Zároveň bol zisťovaný pobyt týchto žalovaných cestou Mestského veliteľstva PZ SR v Košiciach.

- dňa 7. 2. 1997 došlo k zmene zákonnej sudkyne v konaní, ktorá v marci 1997 žiadala o zapožičanie spisov a predloženie ďalších listinných dokladov.

- v mesiacoch apríl a júl 1997 žiadala konajúca sudkyňa Okresný súd Košice I o pripojenie súvisiaceho spisu. Ďalšie listiny boli žiadané v mesiacoch február a apríl 1998.

- dňa 20. 4. 1998 došlo k ďalšej zmene zákonného sudcu, ktorý v máji 1999 žiadal pripojenie spisu z Okresného súdu Košice I.

- v marci 2000 bolo určené pojednávanie na 26. 4. 2000, ktoré sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom špecifikácie spôsobu, ako má byť vyporiadané spoluvlastníctvo k nehnuteľnosti zo strany právnej zástupkyne žalobkyne v lehote 15 dní. Keďže svoju povinnosť v uznesení stanovenej lehote nesplnila, bola na jej splnenie vyzvaná dňa 22. 6. 2000. Žalobný petit na základe výzvy súdu upresnila dňa 25. 7. 2000.

- dňa 1. 8. 2000 bol daný pokyn pre doručenie upraveného návrhu žalovaným na vyjadrenie v lehote 15 dní. Vyjadrenia žalovaných boli súdom urgované v októbri 2000.

- uznesením zo dňa 5. 3. 2001 bola žalovaným v 4. , 5. a 6. rade ustanovená opatrovníčka. Právny zástupca sťažovateľa v 1. rade bol vyzvaný na predloženie dokladov.

- v auguste 2001 bol určený termín pojednávania na deň 31. 10. 2001. Pojednávanie bolo odročené za účelom nariadenia znaleckého dokazovania. Toto bolo nariadené uznesením zo dňa 15. 8. 2002. Dňa 3. 9. 2002 ustanovená znalkyňa oznámila, že žiada o vylúčenie z podania znaleckého posudku, nakoľko je v príbuzenskom vzťahu s účastníkmi konania.

- dňa 9. 6. 2003 došlo po overení skutočností (výzva zo dňa 25. 2. 2003), tvrdených znalkyňou, k zmene ustanoveného znalca.

- v dňoch 22. 9. 2003, 21. 10. 2003 a 26. 11. 2003 bol znalec urgovaný na predloženie znaleckého posudku, ktorý súdu doručil 19. 12. 2003. Dňa 12. 1. 2004 bol zaslaný na vyjadrenie účastníkom konania.

- uznesením zo dňa 16. 4. 2004 bolo rozhodnuté o znalečnom.

- v mesiacoch február a jún 2004 boli doručené vyjadrenia k znaleckému posudku. Dňa 8. 10. 2004 podal písomné stanovisko aj ustanovený znalec. Toto podanie bolo následne doručené účastníkom konania.

- v novembri 2004 bolo určené pojednávanie na deň 21. 2. 2005.

- pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom oznámenia o výsledku mimosúdnej dohody v lehote 30 dní.

- dňa 21. 4. 2005 bola právnenému zástupcovi žalovaného zasielaná urgencia na oznámenie výsledku mimosúdnej dohody. Dňa 24. 5. 2005 oznámil, že k mimosúdnej dohode nedošlo.

- v máji 2005 bol určený termín pojednávania na 10. 10. 2005. Pojednávanie bolo odročené na neurčito za účelom znaleckého dokazovania s tým, že právnym zástupcom účastníkov konania a účastníkom konania bola uložená povinnosť, aby v lehote 15 dní v písomnej forme oznámili, aké konkrétne otázky majú byť zadané ustanovenému znalcovi.

- účastníci konania, resp. ich právni zástupcovia súdom stanovenú lehotu nedodržali, preto boli na splnenie povinnosti vyzvaní urgenciou zo dňa 8. 11. 2005.

- právny zástupca sťažovateľa dňa 21. 11. 2005 oznámil svoje stanovisko.

- právnej zástupkyňi žalobkyne bola zasielaná ďalšia urgencia 13. 1. 2006 a 13. 2. 2006.
- stanovisko právnej zástupkyne žalobkyne bolo súdu doručené až 20. 2. 2006 a následne zaslané i znalcovi, ktorý v konaní vypracúval znalecký posudok.
- dňa 13. 4. 2006 bol zo strany žalobkyne podaný návrh na vydanie predbežného opatrenia, o ktorom bolo rozhodnuté uznesením zo dňa 9. 5. 2006. V dôsledku podaného odvolania bol spis dňa 15. 6. 2006 predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu, na ktorom sa nachádzal do 31. 8. 2006, kedy bol vrátený s rozhodnutím, ktorým bolo odvolanie odmietnuté. Uznesenie tunajšieho súdu nadobudlo právoplatnosť dňa 21. 9. 2006.
- dňa 29. 9. 2006 predložil zákonný sudca spis opätovne Krajskému súdu v Košiciach z dôvodu vznesenej námietky zaujatosti. Spis bol tunajšiemu súdu vrátený dňa 5. 1. 2007.
- následne bol určený termín pojednávania na deň 29. 3. 2007.
- termín tohto pojednávania bol zrušený a novou zákonnou sudkyňou určený na 29. 10. 2007. Na tomto pojednávaní bol vyhlásený rozsudok, ktorý bol zo strany žalobkyne napadnutý odvolaním. Po vykonaní úkonov potrebných pred predložením spisu odvolaciemu súdu bol tento tomuto súdu doručený 31. 1. 2008.
- dňa 12. 3. 2008 bol spis vrátený tunajšiemu súdu s rozhodnutím, ktorým bol rozsudok nášho súdu zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.
- po doručení rozhodnutia odvolacieho súdu účastníkom konania bol vo veci určený termín pojednávania na deň 24. 11. 2008.
- pojednávanie sa uskutočnilo a bolo odročené na neurčito za účelom vykonania ohliadky nehnuteľnosti na mieste samom, ktorá bola určená na deň 18. 12. 2008.
- písomným podaním, doručeným súdu dňa 15. 12. 2008, právny zástupca sťažovateľa ospravedlnil svoju neúčast' i neúčast' sťažovateľa na ohliadke dňa 18. 12. 2008 a žiadal o jej odročenie na iný termín.
- na základe uvedenej žiadosti bol určený ďalší termín ohliadky, a to na deň 26. 3. 2009.
- dňa 28. 5. 2009 bola zasielaná výzva Správe katastra v Košiciach, na ktorú reagovala predložením dokladov dňa 26. 6. 2009.
- následne bol určený termín pojednávania na deň 10. 5. 2010.

- na tomto pojednávaní bolo vo veci rozhodnuté.
- dňa 25. 6. 2010 sa žalobkyňa proti rozsudku odvolala; jej odvolanie bolo 6. 7. 2010 zaslané na vyjadrenie žalovaným.
- právny zástupca sťažovateľa doručil vyjadrenie k odvolaniu dňa 28. 7. 2010.
- dňa 17. 8. 2010 bol spis predložený na rozhodnutie Krajskému súdu v Košiciach, z ktorého bol vrátený dňa 13. 4. 2011 s rozhodnutím, ktorým bol rozsudok zrušený a vec vrátená na ďalšie konanie.
- dňa 31. 5. 2011 bola zasielaná výzva Slovenskému pozemkovému fondu, ktorý na túto nereagoval, preto mu dňa 24. 8. 2011 bola zasielaná urgencia.
- Slovenský pozemkový fond odpovedal na urgenciu listom o dňa 7. 10. 2011.
- uznesením zo dňa 13. 10. 2011 bol žalovaným vo 4., 5. a 6. rade ustanovený za opatrovníka Slovenský pozemkový fond, ktorý sa proti tomuto uzneseniu odvolal dňa 21. 11. 2011.
- dňa 7. 12. 2011 bol spis predložený na rozhodnutie odvolaciemu Krajskému súdu v Košiciach, z ktorého bol vrátený 6. 2. 2012 so zrušujúcim uznesením.
- uznesením zo dňa 12. 3. 2012 došlo k zmene v osobe opatrovníka pre žalovaných vo 4. až 6. rade.
- uznesením zo dňa 22. 3. 2012 bolo konanie prerušené do právoplatného skončenia veci vedenej na Okresnom súde Košice I pod sp. zn. 15 C 148/2010.
- dňa 17. 4. 2012 sa žalobkyňa cestou svojej právnej zástupkyne proti uzneseniu o prerušení konania odvolala, preto po doručení odvolania žalovaným bol spis dňa 28. 5. 2012 predložený na rozhodnutie odvolaciemu súdu.
- z odvolacieho súdu bol spis vrátený dňa 15. 8. 2012 s potvrdzujúcim uznesením.
- následne bol stav konania, ktoré bolo dôvodom prerušenia sťažnostného konania, pravidelne zisťovaný zákonným sudcom.
- dňa 4. 9. 2014 oznámil právny zástupca sťažovateľa, že dôvod prerušenia konania odpadol, preto 16. 9. 2014 vyžiadal zákonný sudca z Okresného súdu Košice I právoplatné rozhodnutie zo spisu sp. zn. 15 C 148/2010.

- po doručení právoplatného zastavujúceho uznesenia bol dňa 8. 10. 2014 určený termín pojednávania na deň 10. 11. 2014.

- z dôvodu neúčasti právnej zástupkyne žalobkyne bolo pojednávanie odročené na deň 15. 12. 2014.

- dňa 28. 11. 2014 bolo súdu doručené späťvzatie žaloby zo strany žalobkyne.“

Predseda okresného súdu v prípise sp. zn. 1 SprV 776/2014 z 3. decembra 2014 v súvislosti s hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní ďalej uviedol:

„Toto dlhodobé trvanie sporu však spôsobila samotná žalobkyňa, ktorá už pri podaní žaloby neoznačila účastníkov sporu tak, aby bolo možné doručiť im žalobný návrh, resp. postupovať v konaní zákonom prípustným spôsobom tak, aby bolo možné ustanoviť týmto žalovaným opatrovníka na zastupovanie v konaní. Títo žalovaní ani neboli označení takým spôsobom, aby bolo možné zisťovať ich pobyt (bez dátumu narodenia, resp. posledného bydliska).

Je tiež potrebné konštatovať, že špecifikáciu spôsobu vypořádania spoluvlastníctva predložila žalobkyňa cestou svojej právnej zástupkyne až po pojednávaní, ktoré sa konalo dňa 26. 4. 2000 a po zaslanej urgencii dňa 25. 7. 2000.

Poukazujem tiež na skutočnosť, že v konaní došlo k výmene až piatich zákonných sudcov, vždy z objektívnych dôvodov a v súlade so zákonom a príslušným rozvrhom práce...

Zároveň uvádzam, že konanie bolo prerušené uznesením zo dňa 22. 3. 2012, ktoré nadobudlo právoplatnosť dňa 30. 10. 2012 (po jeho potvrdení odvolacím súdom). Zákonný sudca pokračoval v konaní bezprostredne po odpadnutí uvedenej prekážky, a to vytýčením termínu pojednávania. V súčasnosti je určený ďalší termín pojednávania vo veci...“

Ústavný súd zistil, že prehľad úkonov uvedený vo vyjadrení predsedu okresného súdu v zásade zodpovedá obsahu spisu sp. zn. 18 C 220/1993, a preto ho považuje za relevantný podklad pre svoje rozhodovanie.

Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 35/2015-21 z 15. januára 2015 ju prijal na ďalšie konanie. Po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie vyzval

ústavný súd predsedu okresného súdu, aby prípadne doplnil svoje vyjadrenie k sťažnosti sp. zn. 1 SprV 776/2014 z 3. decembra 2014 a zároveň oznámil, či trvá na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie.

V doplnení vyjadrenia k sťažnosti sp. zn. 1 SprV 75/2015 z 30. januára 2015 predseda okresného súdu oznámil, že netrvá na konaní ústneho pojednávania ústavného súdu, a okrem iného uviedol:

«Na pojednávaní, konanom dňa 15. 12. 2014, oboznámil konajúci sudca späťvzatie žalobného návrhu zo dňa 28. 11. 2014 žalobkyňou. Po tomto oboznámení právna zástupkyňa sťažovateľa uviedla, že sťažovateľ (ktorý na predmetnom pojednávaní nebol prítomný) zaujme stanovisko k späťvzatiu návrhu písomne. Zároveň sa vyjadrí k spôsobu, akým navrhuje rozhodnúť o trovách konania. Uvedené pojednávanie bolo odročené na neurčito, pričom uznesením bolo uložené sťažovateľovi cestou právneho zástupcu „v lehote 10 dní od dnešného pojednávania zaujať stanovisko k späťvzatiu návrhu na začatie konania. Zároveň sa vyjadrí tiež k návrhu na rozhodnutie o trovách konania.“

Sťažovateľ nedodrжал súdom stanovenú lehotu na predloženie svojho vyjadrenia a toto doručil súdu až dňa 29. 1. 2015.

Na jednej strane teda sťažovateľ poukazuje na neprimeranú dĺžku predmetného konania a dožaduje sa ochrany svojich ústavných práv, na druhej strane sám nesplnil uloženú povinnosť v súdom stanovenej lehote, keď svoje stanovisko k späťvzatiu návrhu doručil súdu až po vyššie uvedenej lehote.»

Dňa 10. februára 2015 vyzval ústavný súd zástupkyňu sťažovateľa, aby sa vyjadrila, či trvá na konaní ústneho pojednávania, a zároveň jej zaslal vyjadrenia predsedu okresného súdu sp. zn. 1 SprV 776/2014 z 3. decembra 2014 a sp. zn. 1 SprV 75/2015 z 30. januára 2015 na vedomie a prípadné zaujatie stanoviska.

Právna zástupkyňa sťažovateľky v podaní doručenom ústavnému súdu 20. februára 2015 oznámila, že súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, a ďalej okrem iného uviedla:

„Z chronológie obsiahnutej vo vyjadrení predsedu Okresného súdu Košice II zo dňa 03. 12. 2014 sú vo veci 18 C 220/1993 zjavné viaceré obdobia nečinnosti Okresného súdu Košice II.. K späťvzatiu žaloby a otázke trov sme sa síce vyjadrili po súdom stanovenej lehote podaním zo dňa 23. 01. 2015, no táto skutočnosť bola spôsobená študijným voľnom koncipientky [REDAKOVANÉ], ktorej bola kauza v rámci kancelárie pridelená... Je zarážajúce, že Okresný súd Košice II dáva Ústavnému súdu pri rozhodovaní o sťažnosti do pozornosti túto skutočnosť, keď vo vzťahu k žalobkyni, ktorej konanie označuje ako dôvod 22 rokov trvajúceho súdneho konania, jej takéto konanie dlhodobo toleroval. V porovnaní s vyššie popísanými obdobiami nečinnosti Okresného súdu Košice II je nedodržanie sudcovskej lehoty zo strany sťažovateľa zanedbateľné.

Pasívna činnosť účastníka konania - v tomto prípade žalobkyne, čo konštatuje aj predseda Okresného súdu Košice II, môže byť príčinou neodstránenia právnej neistoty oddalovaním vydania právoplatného rozhodnutia súdu vo veci samej, ale za správanie tohto účastníka konania ostatní účastníci konania nezodpovedajú... Súd je povinný o procesných návrhoch účastníkov konania konať a rozhodovať bez zbytočných prietahov. Pri pasivite účastníka konania možno o zbytočných prietahoch v súdnom konaní hovoriť napríklad vtedy, keď súd nevyužil tie procesné alebo iné prostriedky, cieľom ktorých je zabezpečenie nielen účinnej, ale aj rýchlej ochrany práv účastníkov súdneho konania, prípadne ak k ich použitiu siahol až vtedy, keď ich skutočný účinok bol vylúčený, prípadne značne zminimalizovaný.“

Vzhľadom na oznámenia právnej zástupkyne sťažovateľa a predsedu okresného súdu, že netrvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie, ústavný súd v súlade s § 30 ods. 2 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil od ústneho pojednávania, pretože dospel k záveru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

Ústavný súd rozhoduje podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Predmetom konania pred ústavným súdom je rozhodovanie o tom, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 C 220/1993 došlo k porušeniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy.

Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou „Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak, ako právoplatným rozhodnutím súdu.“ (IV. ÚS 221/04).

Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Táto povinnosť súdu a sudcu vyplýva z § 6 Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd i bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá.

Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný urobiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 a 4 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov. Ak súd zistí, že existuje dôležitý dôvod na odročenie pojednávania, bez zbytočného odkladu informuje tých, ktorí boli predvolaní alebo upovedomení. Súd spravidla uvedie deň, keď sa bude konať nové pojednávanie. Dôvod na odročenie sa uvedie v zápisnici alebo poznamená v spise.

Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, IV. ÚS 99/07) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú právna a faktická zložitosť vecí, o ktorej súd rozhoduje (1), správanie účastníka súdneho konania (2) a postup samotného súdu (3). V súlade s judikatúrou Európskeho súdu pre ľudské práva ústavný súd v rámci prvého kritéria prihliada aj na predmet sporu (povahu vecí) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (I. ÚS 19/00, II. ÚS 32/02, IV. ÚS 187/07). Podľa uvedených kritérií posudzoval ústavný súd aj sťažnosť sťažovateľa.

1. V súvislosti s posudzovaním zložitosti vecí ústavný súd konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o zrušení a následnom vyporiadaní podielového spoluvlastníctva účastníkov konania k nehnuteľnosti. Ústavný súd nepovažuje posudzovanú vec za právne zložitú, pretože takéto spory tvoria štandardnú súčasť rozhodovacej agendy okresných súdov. Vychádzajúc z obsahu spisu, ústavný súd pripúšťa, že vec sťažovateľa možno považovať za skutkovo zložitejšiu, a to najmä vzhľadom na potrebu vykonať

v záujme ustálenia skutkového stavu znalecké dokazovanie. Ústavný súd ale zároveň konštatuje, že faktická zložitost veci nemôže ospravedlniť skutočnosť, že vec ani po uplynutí 22 rokov od podania návrhu nie je dosiaľ právoplatne skončená.

2. Pri hodnotení doterajšieho priebehu namietaného konania z hľadiska ďalšieho štandardne uplatňovaného kritéria, teda správania sťažovateľa ako účastníka tohto konania, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 18 C 220/1993 k zbytočným prieťahom.

3. Napokon sa ústavný súd zaoberal hodnotením postupu okresného súdu v napadnutom konaní, pričom vychádzal zo svojej ustálenej judikatúry, v zmysle ktorej zbytočné prieťahy v konaní môžu byť zapríčinené nielen samotnou nečinnosťou všeobecného súdu, ale aj jeho neefektívnou činnosťou, teda takým konaním, ktoré nevedie efektívne k odstráneniu právnej neistoty (II. ÚS 32/03, IV. ÚS 267/04, IV. ÚS 182/08).

Ústavný súd predovšetkým poukazuje na to, že doterajšie trvanie napadnutého konania (viac ako 22 rokov) je už samo osebe celkom zjavne neprimerané. Podľa názoru ústavného súdu súdne konanie, ktoré trvá tak neobyčajne dlho, ako napadnuté konanie, možno spravidla bez ďalšieho považovať za také, ktoré je nezlučiteľné s imperatívom ustanoveným v čl. 48 ods. 2 ústavy (m. m. IV. ÚS 173/05, IV. ÚS 251/05, II. ÚS 3/09).

Zo spisu okresného súdu ústavný súd navyše zistil, že v napadnutom konaní došlo k viacerým obdobiam nielen krátkodobej, ale aj dlhodobej nečinnosti okresného súdu a tiež k neefektívnej a nesústredenej činnosti okresného súdu (napr. najmä v súvislosti s rozhodovaním vo veci samej, keď rozsudok okresného súdu bol odvolacím súdom dvakrát zrušený a vrátený okresnému súdu na ďalšie konanie, ale aj v súvislosti s postupom okresného súdu pri zisťovaní bydliska účastníkov konania a postupom okresného súdu v súvislosti s podanou námietkou zaujatosti).

Vychádzajúc z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ktorá je z ústavného hľadiska neakceptovateľná, v spojení s obdobiami neodôvodnenej nečinnosti a neefektívnou činnosťou okresného súdu, ústavný súd dospel k záveru, že postupom okresného súdu došlo v uvedenom konaní k zbytočným prieťahom, a teda aj k porušeniu základného práva sťažovateľa podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (bod 1 výroku tohto nálezu).

Obranu okresného súdu spočívajúcu v uvádzaní dôvodov, ktoré mali ako objektívne príčiny spôsobiť tieto prieťahy, ústavný súd s odkazom na svoju ustálenú judikatúru (pozri napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 28/01, I. ÚS 50/01, I. ÚS 108/02, I. ÚS 38/03) neakceptoval. Personálne problémy a vysoká zaťaženosť sudcov nemôžu byť na farchu účastníka konania a nemajú povahu okolnosti, ktorá by vylučovala zodpovednosť súdu, ktorý je vecne a miestne príslušný na rozhodnutie vo veci samej.

Sťažovateľ sa tiež domáhal, aby ústavný súd okresnému súdu prikázal konať v napadnutom konaní bez zbytočných prieťahov. Ústavný súd tejto časti sťažnosti nevyhovel vzhľadom na skutočnosť, že okresnému súdu už nálezom č. k. III. ÚS 242/08-36 z 27. januára 2009 prikázal, aby konal v tomto konaní bez zbytočných prieťahov (bod 4 výroku tohto nálezu).

III.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Z ustanovenia § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde vyplýva, že ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo

alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovŕšenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen vyslovenie porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (m. m. napr. IV. ÚS 210/04).

Sťažovateľ sa domáha priznania primeraného finančného zadosťučinenia v sume 20 000 € z dôvodov citovaných v časti I tohto nálezu.

Pri rozhodovaní o primeranom finančnom zadosťučinení ústavný súd vychádza zo zásad spravodlivosti, z ktorých vychádza aj Európsky súd pre ľudské práva, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

Vychádzajúc z doterajšej zjavne neprimeranej dĺžky napadnutého konania, ako aj období, v ktorých došlo k nečinnosti a neefektívnej činnosti okresného súdu, ústavný súd dospel k názoru, že priznanie finančného zadosťučinenia v sume 11 000 € bude primerané konkrétnym okolnostiam posudzovanej veci (bod 2 výroku tohto nálezu).

Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Ústavný súd v zmysle § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľa, ktoré mu vznikli v súvislosti s jeho právnym zastupovaním JUDr. Patrik Holinga s. r. o. Ústavný súd vychádzal pri rozhodovaní o priznaní trov konania z priemernej mesačnej mzdy zamestnanca hospodárstva Slovenskej republiky za I. polrok

2013, ktorá bola 804 € (za 2 úkony urobené v roku 2014), a za I. polrok 2014, ktorá bola 839 € (za úkon urobený v roku 2015).

Úhradu priznal za tri úkony právnej služby vykonané (prevzatie a prípravu zastúpenia, podanie sťažnosti, odpoveď na výzvu ústavného súdu) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“).

Za dva úkony vykonané v roku 2014 tak priznal za každý úkon po 134 €, t. j. spolu 268 €, režijný paušál (§ 16 ods. 3 vyhlášky) za 2 úkony vykonané v roku 2014 po 8,04 €, za úkon vykonaný v roku 2015 priznal 139,83 € a režijný paušál 8,39 €, čo spolu po zvýšení o 20 % DPH (právna zástupkyňa sťažovateľa je platcom DPH, pozn.) predstavuje sumu 518,76 € (bod 3 výroku tohto nálezu).

Priznanú úhradu trov konania je okresný súd povinný zaplatiť na účet právnej zástupkyne sťažovateľa (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP).

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 26. marca 2015